

SuPerin lausuntotiivistelmä luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista annetun lain 15 ja 20 §:n muuttamisesta sekä 20 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Esitetyt mitoitukseen laskettavat henkilöstöryhmät vastaavat asiakkaiden tarpeita, kun pidetään huolta siitä, että 20 § ensimmäinen momentti täyttyy ”Toimintayksikössä on oltava henkilöstö, jonka määrä, koulutus ja tehtävärakenne vastaavat toimintayksikön palveluja saavien iäkkäiden henkilöiden määrää ja heidän toimintakyvynsä edellyttämää palvelun tarvetta ja joka turvaa heille laadukkaat palvelut.” Ympäri vuorokautisessa hoidossa asiakkaat ovat monisairaita ja saattohoidon osaamista tarvitsevia, jolloin heitä hoitamaan tarvitaan koulutuksen saaneita ammattihenkilöitä. Hoiva-avustajille voidaan antaa vaatimattomia hoivatehtäviä sekä erityisesti tukitöitä. Kirjaus ei saa johtaa siihen, että hoiva-avustajat tekisivät sairaanhoidollisia tehtäviä tai että ammattihenkilö työvuorossaan joutuisi vahtimaan alemmin koulutettujen työtä. Työnantajan on suunniteltava jokaisen työvuoron koulutusrakenne niin, että hoito on laadukasta ja asiakkaan vaativiinkin hoidollisiin tarpeisiin pystytään vastaamaan.

Jatkossa koulutetulle hoitohenkilökunnalle jää aikaa koulutusta vastaavaan hoitotyöhön. Tällä saadaan hoidon laatua nostettua, joka on merkityksellistä asiakkaiden inhimillisen elämän kannalta. Em. vaikuttaa suoraan myös hoitajien psykososiaaliseen kuormitukseen, joka on nyt johtunut eettisesti kestäättömästä tilanteesta. Laitossiivous tarvitsee myös ammattitaitoisen työntekijän. Tätä ammattitaitoa ei ole hoitoalan henkilökunnalla.

Yhtenäinen laskentakaava on hyvä. Tärkeää on, että kolmen viikon seurantajaksolla mitoitusta tarkastellaan ehdotetun mukaisesti päiväkohtaisesti. Jos ”toiminallinen yksikkö” pitää sisällään useamman hoivayksikön, antaa tämä edelleen mahdollisuuden mitoituksella ”kikkailuun”. Luotettavampaa olisi, jos mitoitus laskettaisiin pienimmissä yksiköissä, ”osastoittain” eli voi olla, että tältä osalta ei kerro luotettavalla tavalla.

Useat tehostetun palveluasumisen yksiköt ovat kriisissä juuri tällä hetkellä. Heille siirtymäaika on liian pitkä. Tätä kuitenkin lieventää se, että välitön ja välillinen työ erotetaan toisistaan heti lain voimaan tullessa 1.8.2020. On huomioitava, että vuonna 2023 jokaisessa tehostetun palveluasumisen yksikössä vähimmäismitoituksen tulee olla 0.7, joten siirtymäaikana pitää koko ajan mennä kohti 0.7 mitoitusta.

Jotta RAI on 2023 tosiasiallisesti kaikkien vanhuspalveluiden tuottajien käytössä, tulee käyttöönotto kompensoida kunnille valtionosuuksina. Viisasta olisi, että käyt-

töönnotosta ja – kustannuksista vastaisi palveluiden järjestäjä, ostaessaan palveluja yksityiseltä palveluntuottajalta.

RAIn käyttäjät tulee kouluttaa perusteellisesti. RAI kirjaamiseen on työajasta allokoitava aikaa ja tästä olisi syytä levittää työpaikoille hyviä käytäntöjä. Käyttäjille tulee koulutuksessa perustella hyvin, miksi mittari otetaan käyttöön. Näin lisätään motivaatiota, vähennetään muutosvastarintaa ja ennen kaikkea, saadaan laadukkaampia RAI tuloksia.

RAI järjestelmän RUG mittarilla voidaan arvioida 0,7 korkeampaa henkilöstömitoitusta. Tämä saattaa kuitenkin osoittautua liian hitaaksi tavaksi. Onkin ensisijaisen tärkeää kuulla henkilöstöä kuormitustilanteesta ja toimia sen mukaisesti.

Uskomme, että tällä lakimuutoksella ympärivuorokautisen vanhustenhoidon laatu nousee ja se tulee työpaikkana vetovoimaisemmaksi, jos lakia noudatetaan. Ikävä kyllä palveluntuottajien lain noudattaminen on ollut tähän asti leväperäistä, joten nähtäväksi jää korjaako tämä kuitenkaan tilannetta. Ongelmana on, ettei lain rikkomisesta seuraa sanktioita.

Lausuntopyynnön diaarinumero: STM070:00/2019